

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2009/10:53

Stenografiska
uppteckningar
2009/10:53

Fredagen den 24 september

1 § Jordbruk och fiske

Jordbruksminister Eskil Erlandsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 12 juli 2010

Återrapport från informellt möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 19–21 september 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 27 september 2010

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat.

Inledningsvis vill jag anmäla att det har skickats ut en reviderad kommenterad dagordning och att det på bordet ligger en återrapport från det informella jordbruksministermötet på själva valdagen samt ett pm om makrill. Vi har också en lista över skriftliga samråd.

Därmed är vi redo att samråda med jordbruksministern och hälsar jordbruksministern med medarbetare välkomna. Vi börjar med återrapport från mötet i rådet den 12 juli. Rapporten är utsänd.

Anf. 2 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Jag och mina medarbetare är beredda att svara på nämndens frågor.

Anf. 3 CHRISTINA AXELSSON (s):

När det gäller alkoholmonopolet och undantag från statsstödsreglerna för det tyska alkoholmonopolet står det om olika inlägg. Jag undrar vad vi tyckte från svensk sida. Gjorde vi något inlägg?

Anf. 4 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM:

Det gjordes inget inlägg från svensk sida.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger den rapporten till handlingarna.

Det var informellt jordbruksministermöte den 19–21 september. Om någon svensk politiker reagerar för datumet den 19 september har ju det sina orsaker. Av den orsaken var inte jordbruksministern på plats. Vi har fått en återrapport på bordet i dag. Även på det mötet var statssekreterare Kindbom närvarande. Eftersom återrapporten kom nu och kanske inte

har hunnit läsas av samtliga ber jag statssekreteraren nämna något om mötet.

Anf. 6 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM:

Fru ordförande! Jag deltog i den diskussion som var utlyst om det framtida CAP. Det hade ställts två frågor som underlag för diskussionen. Det var dels hur medlemsländerna såg på hur den första pelaren i CAP ska utformas, dels hur vi ska kunna få ett mer flexibelt CAP.

Ordförandeskapet hänvisade till de tidigare diskussionerna. De tidigare ordförandeländerna har ju under sina informella möten också haft diskussioner om detta.

Det var tre gruppdiskussioner där man diskuterade de olika frågorna. Det sammanfattades sedan i plenum. Där framkom inga ytterligare förslag. I den grupp där jag själv deltog var det relativt många reforminriktade länder. Några av länderna ville se en nedtrappning av direktstödet, andra höll fast vid hur pelare 1 såg ut. När det kom till frågan om flexibilitet och framtida satsningar var det också en diskussion, men det tror jag framgår av anteckningarna.

Sammanfattningen från de övriga grupperna, liksom från den där jag själv deltog, var att man enats om att strukturen med två pelare ska kvarstå. I den grupp där jag deltog och i en av de andra grupperna framkom att man vill gå mot en marknadsorientering.

Det kom inte fram några ytterligare synpunkter i den gemensamma diskussionen utöver vad som står i återrapporteringen. Jag kan svara på frågor, om det finns några.

Anf. 7 BÖRJE VESTLUND (s):

Statssekreteraren förde ett resonemang om det svenska inlägget när det gäller de unga jordbrukarna. Jag förstår inte hur den frågan kom in. Det var ju inte en fråga för mötet.

Anf. 8 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM:

Det är en bra och relevant fråga. Bakgrunden är att företrädare för unga lantbrukare i EU kom med ett inlägg före gruppdiskussionerna. Med anledning av det tog ordföranden i vår arbetsgrupp upp frågan hur vi såg på vilka åtgärder som kan vidtas för att förenkla för unga lantbrukare att komma in i verksamheten. Det ställdes alltså en särskild fråga om det under grupparbetet.

Anf. 9 BÖRJE VESTLUND (s):

Är regeringens uppfattning att det är markpriset som är det stora problemet för unga jordbrukare?

Anf. 10 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM:

Detta är en kort sammanfattning av det som diskuterades. Det finns flera anledningar till att unga företagare inte kan komma in i den här sektorn. En är att det är svårt att över huvud taget få tillträde till land, en annan är säkert markpriset. Det är två saker som togs upp i diskussionen.

Anf. 11 CHRISTINA AXELSSON (s):

Diskussioner om förändringar inom jordbrukssektorn kan naturligtvis medföra en påverkan på människor som jobbar inom de agrara näringarna; i vissa länder är det ganska många. Hade man någon diskussion med tanke på människorna, det vill säga den sociala biten?

Vi pratade om mjölk på det förra mötet och kommer att göra det på nästa. Personer kommer ju att slås ut på grund av att annat är mer effektivt. Diskuterar man hur man ska göra för att ta hand om den arbetskraft som blir över?

Anf. 12 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM:

Fru ordförande! Det förekom ingen sådan diskussion i samband med det här mötet.

Anf. 13 CHRISTINA AXELSSON (s):

Är det något som lyfts upp i diskussionen? Detta måste ju diskuteras framgent. Det är viktigt att man också tar med de sociala aspekterna i de fortsatta diskussionerna om förändringar i jordbrukspolitiken. Vi vill att den ska förändras, det är inte fråga om det, men man måste också se en mänsklig dimension i den.

Anf. 14 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Jag tycker att frågan är relevant i högsta grad. Jag kan påminna nämnden om att frågan är med i diskussionerna både när det gäller reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och i ännu högre grad när det gäller reformeringen av den gemensamma fiskepolitiken. Jag tror att nämnden har observerat att det, vid sidan om TAC och kvoter och Ices rekommendationer, ofta är de sociala faktorerna som diskuteras på grund av att många människor har sin utkomst i fisket och i binärningar till fisket. Samma förhållande gäller alltså på jordbruksområdet, specifikt i vissa länder som Christina Axelsson säger, där den andel av befolkningen som sysslar med jordbruksproduktion är hög.

Anf. 15 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Jag har en reflexion när det gäller Börje Vestlunds fråga om unga eller tillkommande lantbrukare. Vi vet att åldern på de europeiska lantbrukarna är ganska hög. Det gör att vi står inför en enorm mängd generationsskiften. Vi kan konstatera att den svenska linjen att försöka pressa ned stöden till jordbruket är vällovlig. Om man ska vara riktigt krass har stöden drivit upp markpriserna till rekordnivå. Det är oerhört viktigt att vi kommer till rätta med det.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporten till handlingarna och går vidare till information och samråd inför mötet i rådet nästa vecka.

Vi tar fram den blå agendan och börjar med punkt 4, nämligen meddelande om medlemsstaternas fria rätt att fatta beslut om odling av genetiskt modifierade grödor. Jag vill inskräpa att det är den frågan som gäller. I dag ska vi alltså inte hantera någon särskild prövning av någon

särskild gröda. Senast vi gjorde det var den 23 juni. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp.

Mer relevant bakgrund för just den här frågan är möjligen att nämna den 18 juni som A-punkt informerades om Österrikes begäran att ta upp processen. Miljö- och jordbruksutskottet har därtill gjort en subsidiaritetstest av det här förslaget. Det gjordes den 9 augusti med resultatet att det inte strider mot subsidiariteten.

Jordbruksministern vet, precis som vi, att det inte står någon tydlig ståndpunkt i den kommenterade dagordningen. Jag ser fram emot en lite utförligare muntlig inledning om hur regeringen förhåller sig till detta. Det är naturligtvis en inledande diskussion, och så småningom fattar miljørådet skarpt beslut. Men jordbruksministrarna kommer säkert att ha åsikter, säkert också den svenske.

Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Låt mig först påminna om att det vid det kommande rådsmötet är fråga om ett meningsutbyte och inget ställningstagande.

Regeringen har inte tagit ställning till förslaget. Det bereds fortfarande inom Regeringskansliet. De föreslagna ändringarna kan emellertid tänkas få konsekvenser för den inre marknaden och därmed också för frihandeln. Det råder ännu osäkerhet om huruvida förslaget kan vara kompatibelt med våra förpliktelser gentemot WTO.

Samtidigt måste man konstatera några fakta. Vissa medlemsstater har stora problem med att godta den överenskomna utformningen av EU:s GMO-lagstiftning. GMO-lagstiftningen har reformerats flera gånger för att man ska försöka komma till rätta med de meningsskiljaktigheter som finns. Reformerna har hittills inte förmått överbrygga de motsättningar som finns. Därför är det angeläget att förbättra tillämpningen av regelverket och det är viktigt att frågeställningar knutna till förslaget analyseras grundligt. Det är det som vi håller på med just nu. Jag förmodar att andra medlemsstater också gör det.

Anf. 18 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Det var kanske inte den uttömmande redovisning av regeringens hållning som vi från Miljöpartiets sida hade hoppats på. Det är djupt bekymmersamt om man inte har klarat av att ha ett ställningstagande eller åtminstone en inriktning eller indikation på vad man anser. Om Sverige inte framför någon mening i den här frågan redan i ett tidigt skede i ett meningsutbyte innebär det att man ger andra länder en större röst och större möjlighet att påverka processen i framtiden. Det tycker jag är olyckligt. Det är att lämna walk over, kan jag känna. Det är bekymmersamt att regeringen inte har varit snabbare med att hantera frågan och att man inte har kunnat komma fram till en ståndpunkt.

Jag kanske kan nöja mig så här långt med att fråga när regeringen anser att man ska komma fram med en ståndpunkt. Vad har man för tidsplan? När kommer man att bestämma sig för vad man tycker?

Anf. 19 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag kan i sak dela Per Bolunds åsikter, men jag har en fundering på ståndpunkten i den promemoria som vi har fått: "Sverige värnar den inre

marknaden och lägger stor vikt vid att det internationella regelverket efterföljs.” Vad menas med det?

Konsumentintresset och de GMO-förändrade produkterna som vi hittills har diskuterat har just varit sådana produkter som ska förändras så att de tål mer växtgifter, bara för att de som gör GMO-förändringarna också säljer växtgifterna. Då kan man undra: Ligger det i konsumenternas intresse att vi ska ha mer gifter i maten? Därför undrar jag vad detta egentligen betyder.

Anf. 20 BÖRJE VESTLUND (s):

Vi har ju att ta ställning till den svenska ståndpunkten, och det finns två frågor som ska diskuteras här. Det är: Vilka ekonomiska effekter och vilka konsekvenser för den inre marknaden kan dessa nya förslag från kommissionen ha? Hur kan man garantera att kommissionens förslag är förenliga med WTO:s och den inre marknads regler?

Då säger jordbruksministern att det är möjligt att vi inte uppfyller de förpliktelser man har enligt WTO, och så långt fick vi ett svar. Men sedan läser man den svenska ståndpunkten, och det står egentligen inte något svar på frågorna. Jag måste säga att det inte står något svar på någon av de här två frågorna som ska diskuteras. Att man slår vakt om den inre marknaden – ja, men det var väl inte precis någon överraskning i sig. Jag tror att alla vid det här bordet är överens om att vi ska slå vakt om den inre marknaden.

Vad är det man ska diskutera? Vad tänker jordbruksministern framföra i det sammanhanget? GMO har ju blivit knepigt i den meningen att det finns länder som dessutom protesterar så kraftfullt att man inte godkänner det här i sin egen lagstiftning. Då är frågan: Vad är den svenska ståndpunkten i det här fallet? Vad kommer jordbruksministern att säga?

Anf. 21 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Det är att konstatera på de frågeställningar som är framförda att förslag i den här riktningen ovillkorligen kommer att få konsekvenser för den inre marknaden. Vi måste, tycker jag, verkligen analysera vilka konsekvenserna blir och är, och om vi är beredda att ta de konsekvenser som blir och är om vi säger ja till kommissionens förslag. Men vi måste också analysera vad konsekvensen blir om vi säger nej till det här förslaget. En sådan konsekvensanalys är just nu under beredning i Regeringskansliet.

Eftersom det är synnerligen komplicerade frågor, både inom gemenskapen, apropå den inre marknaden och dess funktionssätt, och gentemot världshandelsorganisationen WTO, tycker jag att man ska ha alla konsekvenser på bordet innan man faller ett avgörande och tar ställning. Att ta ställning utifrån tro tycker jag inte är ett sätt att ta ställning i så här viktiga frågor, speciellt eftersom vi vet att vi har diskussioner både mellan olika medlemsländer inom Europeiska unionen och mellan de olika handelsområdena i världen och som påverkar inte bara den här saken utan väldigt många andra saker också.

Frågan handlar alltså om vilka konsekvenser förslaget får för den inre marknaden. Det ber jag nämnden notera.

Hur lång tid tar det då? Ja, någon månad är mitt svar. Vi har myndigheter som behöver någon månad på sig för att göra en genomgripande och genomlysande genomgång av det förslag som finns på vårt bord. Jag

2009/10:53
24 september

tycker att man till dess kan avvakta med att ta ställning, i all synnerhet som det nu vid detta sammanträde som vi ska ha kommande vecka bara är ett meningsutbyte. Det är bara ett meningsutbyte och ingenting annat.

Vad är då min tro, om jag ska tro vad konsekvenserna blir? Det är ju tillåtet att tro någonting. Jag tror att detta kommer att leda till att de som är för odling med GMO-grödor kommer att använda sig av detta – självklart kommer man att göra det – medan andra som av något skäl säger absolut nej kommer att avstå.

Då kommer vi att få prisskillnader på olika produkter, dels i första ledet självklart, dels framför allt – och det är det som är betydelsefullt – i andra ledet. Jag kan som exempel ta fläskmarknaden, grisköttsmarknaden, som ibland är föremål för diskussioner på rådsmöten. Om foderpriserna är höga respektive låga blir kostnaden för fläsket hög respektive låg. Då får det konsekvenser för den inre marknaden.

Å andra sidan kan man säga att människor har valt det här, och då får man ta ställning till hur man vill ha det. Men jag är alltså rädd för att det kan leda till att vi får diskussioner om att vi ska införa någon typ av stopp gentemot andra kontinenter som använder detta om vi inte tar detta. Jag ser en risk, om vi tar förslaget som kommissionen har, att de länder som avstår från att odla GMO-grödor ska ha något särskilt stöd eller något slags skydd för att få in produkter från ett land inom gemenskapen som använder sig av GMO.

Innan vi sätter ned foten – jag vill repetera det – måste vi ha alla dessa saker noga analyserade av dem som kan göra en bättre analys än den lilla jag har försökt göra här, för den bygger väldigt mycket på tro och ingenting annat. Jag vill poängtera det igen. Låt oss nu ta den här tiden. Det är alltså – det påminner jag återigen nämnden om – ett meningsutbyte vi ska ha. Jag tycker att detta är en så stor och viktig fråga att alla saker måste upp på bordet.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag vill bara återkomma i själva ordningsfrågan innan jag går vidare på talarlistan.

Rådet är på måndag, trots att vi har haft valrörelse. Planerar jordbruksministern att delta i diskussionerna och göra något inlägg till exempel i den här principiellt WTO-kompatibla riktningen? Det kan vara bra att reda ut. Det är säkert flera regeringar som fortfarande håller på med rättsliga analyser, och sådana måste onekligen göras. Vi undrar fortfarande till exempel på vilka grunder länder ska kunna stoppa och så vidare. Men i den principiella debatten om vikten av att det här inte blir handelsstörande kan det vara en poäng att svenska regeringen markerar. Framför allt kan det vara en poäng att i dag ta reda på om regeringen planerar att göra det, så får vi förhålla oss till det vi kan och sedan fatta ett beslut här i nämnden om möjligt.

Kan jordbruksministern svara vad han ska göra på måndag, eller vill och kan?

Anf. 23 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Jag planerar ett inlägg, och i det inlägget kommer jag att framföra att det är vår allmänna ståndpunkt att alla länder inom EU vinner på en öppen handel med tredjeland och en fungerande inre marknad.

Då vet vi regeringens principiella ståndpunkt, och därmed kan vi förhålla oss till ett sådant upplägg inför fortsatta förhandlingar och ställningstagande så småningom. Alla vet nu vad vi har att göra.

Vi går vidare till att tycka, göra inspel och ställa frågor.

Anf. 25 BENGTT-ANDERS JOHANSSON (m):

Självklart är det så, precis som Per Bolund tar fram här, att det hade varit bra om allting hade varit klart. Men om man tittar på bakgrunden till detta ärende är det en sällsynt komplicerad situation. Vi har den tidsutdräkt som alla ansökningar tar. Vi har svenska företag som har väntat i elva år. Vi har dessutom en tvist med WTO, där WTO har utdömt möjligheten för USA att vidta åtgärder mot EU, och så vidare. Vi ska också i detta lägga in att det, med all respekt för jordbruksrådet, inte är jordbruksrådet som är beslutande i detta utan miljörådet. Också med all respekt för jordbruksrådet brukar inte råden vara så angelägna om att lyssna på varandra, utan man ser väl det här som ett inspel som alla andra. Krutet är det viktigt att lägga på när det blir miljöråd.

Då tycker jag ändå att den svenska positionen här är balanserad, med att just trycka hårt på de grundvärderingar som vi står för. Det tycker jag att jordbruksministern har gett uttryck för, så jag känner mig trygg med den inriktningen.

Anf. 26 STAFFAN DANIELSSON (c):

Jag vill betona, som jordbruksministern har sagt, att det här är en komplicerad och väldigt grannlaga fråga. Den förtjänar en noggrann analys, för det är viktiga principer som ställs mot varandra.

Det handlar om genteknisk förädling, att förädla växtmaterial med hjälp av gentekniken. Import av foder som är producerat med den här tekniken kommer alla bönder i EU att kunna använda sig av, eftersom det är godkänt och så vidare. Vad det här handlar om är om man ska få producera i det egna landet med hjälp av denna teknik som är godkänd enligt vetenskapen, enligt WTO och så vidare eller inte.

Det EU öppnar för är nu att man kommer att godkänna odling generellt inom EU. Många länder kommer med all sannolikhet att börja tillåta odling av gentekniskt förädlade grödor, men en del kan komma att säga nej. Det gör att bönder i olika länder i EU får olika förutsättningar. Man får själv odla det här eller inte.

Det kan självklart leda till en mer nationell jordbrukspolitik, vilket vi vanligen inte brukar uppskatta så mycket i EU-nämnden. Det kan leda till handelsregleringar, importförbud – vad vet jag? Att det här ligger i det absoluta gränslandet av vad WTO kräver av sina medlemsländer är ju fullständigt uppenbart. Jag delar helt jordbruksministerns bedömning att detta behöver granskas noga.

Trots att EU har godkänt en gröda för odling ska länder ändå kunna säga nej. Men man får inte säga nej av miljö- eller hälsoskäl. Min fråga till jordbruksministern är: Vad är det för skäl man kan tänkas ange? De skäl som man då anger – det är det som är själva grejen – hur klarar de en behandling i WTO?

Jag förstår att Miljöpartiet gör det väldigt lätt för sig, säger blankt nej och att det inte är några bekymmer, men så enkel är inte frågan. Den är svår och komplicerad.

Jag kan också ansluta mig till den grundinriktning som jordbruksministern har gett uttryck för och som vi brukar vara väldigt överens om i EU-nämnden.

Anf. 27 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag ska tacka Staffan Danielsson för detta inlägg, för det är viktigt. Det är ju odlingen vi diskuterar här. Det är inte huruvida man har foder eller inte, utan det är just odlingen och om man ska kunna begränsa den.

Anledningen till att det här över huvud taget har kommit upp måste vi också erinra oss. Det är att den expertgrupp som ska bestämma huruvida det är farligt eller inte, inte kan komma överens om saker och ting, och därför lämnar de över det till ministrarna varje gång. Och ministrarna – det säger ju vår minister här vid sittande bord, även om det inte är min favoritminister vad gäller partibeteckning – säger själva att ”med min erfarenhet”, att man är mer eller mindre lekman på det här området och så vidare. Därför är det viktigt att man får en ordentlig diskussion om detta. Men då måste också konsumenternas intresse, människors intresse, vara i fokus.

Man har sett att gifterna som används – bara för att man har tillåtit vissa grödor att genmodifieras så att de tål mer – kommer ut i dricksvattnet. Det tycker vi på den här sidan bordet inte är så bra. Vad andra tycker vet inte jag. Därför är det viktigt att också ta upp de aspekterna.

Dessutom säger ministern att detta kan ta en månad. Det var intressant. Det här presenterades den 27 juli. Det har alltså gått två månader. Har man inte ens börjat fundera i banorna huruvida man ska säga bu eller bä på mötet? Det är väl okej om de får en månad till eftersom det bara är fråga om ett meningsutbyte. Det är väl inte ens en mjuk fråga att ta ställning till utan det är mer fråga om att framföra en mening.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Det får man naturligtvis.

Anf. 29 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Låt mig innan jag släpper in Anders Wannberg, specialist i frågor om GMO, göra några reflexioner.

Det finns enligt min subjektiva uppfattning två grupperingar i Europa, nämligen en som vill säga absolut nej till GMO, både dess användning och dess odling, och en annan grupp som väldigt mycket vill odla detta för att ta upp konkurrensen med Nord- och Sydamerika där GMO-odling är frekvent förekommande.

Jag måste göra ett annat konstaterande igen, och som Bengt-Anders Johansson var inne på i sitt inlägg, att vi har ett antal paneler inom ramen för WTO där Europa är på svarta listan. Det är Europa som anklagas för att inte följa vetenskapen utan på grundval av subjektiva tyckanden säger nej till saker och ting.

Jag vill också påminna om att experterna säger ja i de fall ärenden kommer upp till råd eller rådsarbetsgrupper. Sedan är det tyckande i rådsarbetsgrupper och på rådsmötet. Vetenskapen – de experter som

tillfrågas – har sagt ja innan frågorna kommer upp till rådsarbetsgrupp eller rådsnivån. I annat fall skulle frågorna över huvud taget inte komma dit. Om experter säger nej, om vetenskapen säger nej, att detta är farligt, kommer frågorna inte upp till rådsarbetsgrupp eller rådet. Om de säger ja vidtar tyckandet. Det är detta tyckande som i de allra flesta fall leder till att det blir ett icke-beslut, som nämnden mycket väl känner till med tanke på alla de ärenden som finns på området.

Låt mig slutligen kommentera frågan om ytterligare någon månad. Det är fråga om svåra avgöranden eftersom de i många fall är domstolsberoende. Man kan inte annat än tro på vad en domstol eller en WTO-panel tycker. Man kan göra jämförelser och ta reda på vad de tyckt i andra fall och jämföra med andra sorters frågor om inre marknaden, handelstvister och liknande, men det finns inga ställningstaganden från någon som kan göra ställningstaganden – WTO-panel eller domstol. Då tar det tid att sitta och fundera. Det är just det som några av våra myndigheter håller på med. Låt oss ha respekt för att det tar tid. Samtidigt vill jag poängtera att jag är angelägen – och jag hoppas riksdagens och nämndens ledamöter är angelägna – om att de råd och den visdom vi får från våra myndigheter är genomarbetade och välbetänkta så att vi kan grunda ett ställningstagande på adekvat information och inget annat.

Fru ordförande! Jag skulle vilja lämna ordet vidare till Anders Wannberg.

Anf. 30 Departementssekreterare ANDERS WANNBERG:

De skäl som man enligt förslaget kan åberopa för ett förbud eller en begränsning i en medlemsstat är inte hälso- eller miljöskyddsskäl. Skälet till att de inte kan åberopas enligt förslaget är att de aspekterna har behandlats vid den riskbedömning som Efsa, EU:s livsmedelsverk, gör. De utgår i förslaget.

De skäl som då kan bli aktuella, enligt kommissionens förslag, är sannolikt etiska skäl. Man kan åberopa etiska skäl inför WTO. Men det finns en rad begränsningar om man gör det.

Det finns ett krav på att de ska vara icke-diskriminerande. Det får alltså inte råda något godtycke. Det är för att garantera att det inte är fråga om handelsstörande åtgärder.

Låt mig gå vidare till nästa led i analysen. Om det skulle bli en tvist i ett ärende där en medlemsstat har gjort så är det kommissionen som kommer att föra talan och försvara den medlemsstaten. Om man blir fälld är det kommissionen och EU som drabbas av strafffullar. Visserligen försöker antagligen den medlemsstat som har fått rätt att utdöma motåtgärder att lägga dem på sådana varukategorier som kommer att slå mot just den medlemsstat man anser sig ha något otalt med.

En central fråga i analysen är begreppet likhet. Man kommer att ställa krav på att detta är icke-diskriminerande. Är GMO-grödor lika konventionellt förädlade grödor? Svaret på frågan är inte alls självklart. Internationellt sett finns det en vetenskaplig doktrin som kallas substantial equivalence – i allt väsentligt lika. Det innebär att man anser oftast ur vetenskaplig synpunkt att GMO-grödor är just i allt väsentligt lika konventionellt förädlade grödor. Men det finns inga garantier att ett beslut skulle bli så. Vi kommer alltid att sväva i viss osäkerhet. Om vi tittar på hur frågan är formulerad – går det att garantera att kommissionens förslag är

förenligt? – går det inte att garantera något. Här finns det ett stort utrymme för vissa subjektiva bedömningar. Det här är en fråga som man inte kan få svar på om man inte driver den i en rättstvist. Det är inte säkert att det går dithän.

Låt oss gå in på frågan om bekämpningsmedel. I större delen av jordbruksproduktionen används bekämpningsmedel. Det är inte alls ovanligt, och det är inte något som är specifikt för GMO. Det sker i konventionell produktion också. Frågan om GMO är inte på något sätt särskild. Det här leder inte till en större närvaro av resthalter av bekämpningsmedel i GMO. Där har vi ett särskilt regelverk om bekämpningsmedelsrester i livsmedel som fångar upp konsumentrisker genom att fastställa tydliga gränsvärden.

De övriga konsumentfrågorna, märkning etcetera, regleras i ett helt annat regelverk än i regelverket om odling. Det är en EG-förordning som ställer krav på märkning just för att konsumenterna ska kunna göra ett medvetet val. Där finns en EU-reglering om att alla produkter som är framställda med hjälp av genetiskt modifierade organismer eller innehåller sådana organismer ska märkas för att möjliggöra ett aktivt val hos konsumenten. Det är också en ståndpunkt som regeringen driver.

Jag hoppas att detta bringade någon klarhet i frågorna.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag vill ställa en följdfråga. Det här talar helt klart för en grundlig rättslig analys innan vi sätter ned fötterna. Antyder Anders Wannberg att om ett land skulle tolka reglerna – där det finns tolkningsutrymme – så att om man stänger dörren skulle hela inre marknaden drabbas av strafftullar?

Anf. 32 Departementssekreterare ANDERS WANNBERG:

Det är en väldigt hypotetisk fråga – jag är inte jurist och inte heller expert på WTO-frågor – men det kan inte uteslutas. Det skulle förutsätta att det finns en part som vill driva en tvist. Det är gemenskapen som helhet som drabbas om man blir fälld i en WTO-tvist om någon bestämmer sig för att göra verklighet av rätten att införa motåtgärder – även om de kan välja vissa produktkategorier som kanske är mer känsliga för vissa medlemsstater än andra.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Då är det på sin plats att igen säga att det slutgiltiga och skarpa ställningstagandet inte görs i dag. Vill jordbruksministern lägga till något? Nej.

Anf. 34 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag kan inte säga att det precis blir klarare med regeringens ståndpunkt i frågan. Inte för att jag tänker avkräva någon ståndpunkt i själva sakfrågan eftersom jag förstår att det krävs en analys och att man funderar igenom frågan ordentligt i det avseendet. Det kan jag ha viss respekt för.

Det finns något som är komplicerat i detta. Jag sysslar normalt sett med handelsfrågor. Om detta skulle komma upp på något annat område

skulle en enig riksdag säga nej och åter nej. Det här är inte ett rimligt regelverk i förhållande till vår normala handelspolitiska uppfattning när det har handlat om inre marknaden eller marknaden mot tredjeland. Det är därför man blir lite konfunderad när man ser den svenska ståndpunkten.

Vi vet att GMO är en knepigare fråga än mycket annat. Men jag förstår inte varför man kan tycka att ståndpunkten är okej när det inte råder något tvivel om att detta strider mot den inre marknaden och öppen handel.

Visst kan experterna säga att något är okej, men problemet är att det är nästan aldrig något enskilt fall när man har gått till botten i en fråga där experterna är eniga. Det är ett i allra högsta grad knepigt område. Det finns många saker att väva in i området.

Ska man åka och värna den inre marknaden och den öppna handeln, eller har Sverige något mer att säga om själva GMO-frågan? Den har varit föremål, inte minst här i nämnden, för ganska mycket irritation – trots att vi i grunden är förhållandevis eniga. Vi har än så länge, såvitt jag kan komma ihåg, inte mer än i något undantag, sagt nej till prövning av GMO, av de skäl som jordbruksministern redan har redovisat. Men frågan är fortfarande kontroversiell här, i EU och på global nivå.

För mig är detta en ganska vag ståndpunkt som inte säger någonting om vad Sverige säger. Om Sverige skulle föra sin vanliga handelspolitiska linje hade man sagt nej till förslaget.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Nu tror jag Börje Vestlund ligger lite före. Det gör han ju ofta. Det vi förhåller oss till nu i dag är vad jordbruksministern ska säga på måndag. Sedan kommer frågan att ta fastare form. Inför kommande miljörådsbehandling har vi frågan i EU-nämnden den 8 oktober inför miljöråd den 14. Då är det tillfälle för detta att möjligen ta fastare form.

Nu ska vi ta ställning till det vi har inför måndagen.

Anf. 36 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Vad gäller tidsplanen är jag besviken på hanteringen. Precis som Christina Axelsson var inne på kom beslutet från kommissionen den 27 juli. Man har haft två månader på sig att sätta i gång arbetet. Det är inte heller en ny fråga inom EU. Det har varit känt i många år att konflikten har funnits, att det finns länder som vill ha nationellt självbestämmande i frågan. Att regeringen inte har kunnat använda tiden till att ta fram en egen ståndpunkt är djupt beklagligt. Vi riskerar att hamna i bakvatten och att inte kunna påverka frågan så mycket som vi skulle ha kunnat göra om vi hade varit lite snabbare i vändningarna.

Vad jag förstår är det inget som hindrar att regeringen intar en temporär ståndpunkt men är tydlig med att man undersöker frågan under tiden. Det hade kunnat vara ett lämpligt tillvägagångssätt, det vill säga att ha en ståndpunkt i den huvudsakliga frågan inom tidsplanen. Men det är uppenbart att regeringen inte har det, och det beklagar jag.

Miljöpartiet har en synpunkt. Staffan Danielsson var snabb med att utdöma Miljöpartiets synpunkt, men jag kanske kan ge min egen synpunkt så att jag får ge en förklaring till vad vi egentligen tycker.

Vi tycker att Sverige bör verka för att man ska ha nationell beslutanderätt. Det finns många skäl till det. Konsumenternas uppfattning om GMO skiljer sig mellan olika länder. Det finns olika traditioner och etiska bedömningar i olika länder som gör att det kan finnas skäl att göra olika avvägningar. I många andra fall försöker vi arbeta för en sorts subsidiaritetsprincip där beslutanderätten ska ligga så nära medborgarna som möjligt. Det kan vara rimligt att inta den ståndpunkten i frågan.

Frågan är gränsöverskridande – det är viktigt att se. Med odling i ett land är det stor risk att det blir en spridning över nationsgränser och att den påverkar även andra länder. Därför är det oerhört viktigt att EU även i fortsättningen har en skarp – vi vill ha en ännu skarpare – bedömning av genmodifierade grödor. De länder som odlar och vill odla GMO-grödor måste ha en godkänd process som är ännu striktare med en lägsta fungerande ribba som gör att det inte kommer in okända eller ej säkra produkter ur miljö- och hälsosynpunkt.

Här tycker vi att man behöver göra mycket mer. Till exempel när vi säger att experterna godkänner produkterna vet vi mycket väl att Efsa, EU:s livsmedelssäkerhetsmyndighet, inte har kompetensen att göra egna bedömningar eller egna laboratorieanalyser. Man använder det underlag i form av bedömningar och laboratorieundersökningar som producenterna själva har tagit fram för att fatta beslut. Det tycker jag inte är en godtagbar process. Man måste ha fristående och icke bundna bedömningar av hälso- och miljöpåverkan, vilket man inte har i dag. Det är vår synpunkt på huvudfrågan.

Vi tycker att regeringens svar på de två delfrågor som kommissionen har ställt inte heller är tillräckligt skarpa. När det gäller till exempel frågan om ekonomisk påverkan borde man ha tagit ställning till hur socioekonomiska förhållanden inom jordbrukssektorn inom unionen påverkas. Vi ser att ökad användning av genmodifierade organismer påverkar marknaden. Man går mot större enheter i jordbruksproduktionen. Det bidrar till utslagningen av små jordbruksenheter. Vi i riksdagen brukar anse att det är viktigt att bevara även de små jordbruken och det ekologiska jordbruket. Där har regeringen uppenbarligen inte heller tagit ställning, vilket vi beklagar. Det borde göras en större analys på området.

Sedan var det den andra frågan om WTO. Jag är inte expert på handelsfrågor, utan därför överläter jag åt andra att bedöma om det här är WTO-kompatibelt eller inte. Men jag tycker att Sverige borde driva att det finns även andra internationella konventioner som frågan måste bedömas utifrån. Det har man inte gjort. En sådan konvention är konventionen om biologisk mångfald. Det är alldeles uppenbart att ökad användning och odling av GMO påverkar den genetiska mångfalden i grunden. Den genetiska mångfalden är en del av den biologiska mångfalden, och Sverige har skrivit under konventionen. Det finns inte heller med i analysen, vilket vi djupt beklagar.

Det är inte bara fråga om handelsavtal, utan det finns även miljöavtal på internationell nivå som måste följas. Det borde Sverige driva hårdare inom processen.

I slutändan är det en bedömning av hur man tolkar försiktighetsprincipen. Jag delar absolut inte heller jordbruksministerns syn att vetenskapen är entydig i frågan, att det finns en enda linje inom vetenskapen att det här är säkert för hälsa och miljö. Tvärtom finns det ett stort antal

studier som har gjorts av oberoende forskare som visar på att det finns risker för både miljö och hälsa. Det är studier som är publicerade i vetenskapligt granskade artiklar i internationella tidskrifter. Precis som Börje Vestlund var inne på finns det en splittring inom det vetenskapliga fältet. Att då säga att det är vetenskapligt bevisat huruvida det här är säkert eller inte är inte med sanningen överensstämmande. Vi tycker att i enlighet med försiktighetsprincipen, som har varit vägledande för svensk miljöpolitik, ska man se till att det finns ett tillräckligt bra vetenskapligt underlag för att göra en bedömning om detta på lång sikt är säkert för hälsa och miljö. Det underlaget har vi inte i dag. Att fatta beslut med ett bristfälligt underlag som grund är inte godtagbart och inte heller i enlighet med försiktighetsprincipen.

Vi beklagar regeringens ståndpunkt, som i mångt och mycket är en icke-ståndpunkt i frågan. Vi tycker att den inte är tillräckligt bred. Det är synd. Jag antar att vi inte kan ha en avvikande mening i det här fallet?

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Man kan säga vad man tycker som parti och anmäla avvikande mening om man inte tycker som regeringen.

Anf. 38 PER BOLUND (mp):

Då kan jag med bestämdhet säga att vi har en avvikande mening i frågan.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat.

Anf. 40 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru ordförande! Jag vill börja med att instämma i Christina Axelssons tack till Staffan Danielsson för det klargörande inlägget. Jag vill också tillägga att Anders Wannberg gjorde ett klargörande inlägg.

Jag har en fråga till Anders Wannberg. Låt oss gå tillbaka till vad frågan gäller. Tillägget till 26b, direktivet, om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön, det vill säga odling – ska det förbjudas på nationell nivå eller inte?

Det finns saker som är undantagna. Man får inte hänvisa till om det är godkänt eller inte, och inte heller miljö- eller hälsoskäl får åberopas. Anders Wannberg framför ett tredje skäl, nämligen etiska skäl. Är inte de etiska skälen att gå tillbaka till att GMO-grödor inte ska tillåtas över huvud taget? Det blir i grund och botten en cirkelbevisning.

Det var intressant att få höra vad substantial equivalence är för något. Jag gör bedömningen att nu när vi har kommit till frågan om vi ska ha mer tro eller vetande, som statsrådet var inne på, var det en klok ståndpunkt som Staffan Danielsson tog upp, nämligen att det ska ske mer analys innan man gör ett slutligt ställningstagande på alla dessa punkter.

Per Bolund efterlyser å ena sidan just mer analys, å andra sidan tycker han att det inte är tillräckligt, att det finns en motsättning, att man bör avvakta analysen, att regeringens ståndpunkt är den kloka ståndpunkten.

Anf. 41 SOFIA ARKELSTEN (m):

Jag vill inte förlänga debatten ytterligare, men det här är en intressant principfråga. Jag tror att det kommer att dyka upp fler sådana frågor som vi behöver hantera både här och i parlamentet. De kommer att koka ned till WTO-frågor med en stor etisk laddning.

Vi har redan gjort detta. Det har varit ett avsteg från Börje Vestlunds föredömliga frihandelslinje. Vi har till exempel tyckt att det har varit okej med ett förbud mot handel med katt- och hundpäls. Vi har tyckt att det är okej och bra med förbud mot handel med sälprodukter. Det tycker jag är helt rätt och bra. Ska vi köra den benhårda retoriken i handelsfrågor? Detta handlar om ett etiskt avvägande. Vi har en utmaning här. Men nu ska vi inte diskutera sakfrågan, även om det är svårt att låta bli.

Det som är viktigt, som jag bara vill skicka med, är det som Bengt-Anders Johansson sade, nämligen att det här kommer att avgöras i miljørådet. Då kommer vi att ha mer information. Det var ett bra och föredömligt inlägg när vi fick veta hur man tänker i de etiska avvägningarna, icke-diskriminering och principen om likhet.

Det är viktigt att vi fattar våra beslut på vetenskaplig grund. Vi har fått in ett parti i riksdagen som har gått till val på en miljöpolitisk plattform där man vill förbjuda till exempel handel med halalkött. Det är en sverigedemokratisk åsikt. De är inte här i dag för att försvara sig, men detta är frågor som kommer att dyka upp många gånger. Jag tycker att vi ska ha respekt för att det är svåra avvägningar.

Jag tycker att regeringens linje är bra, och jag ser fram emot mer information inför miljørådet.

Anf. 42 STAFFAN DANIELSSON (c):

Det här är en viktig debatt, och det gäller att tänka i nästa steg. Jag vill göra ett medskick inför våra framtida diskussioner – om EU-kommissionsförslaget skulle bli verklighet. Då kommer vi att sitta i Sveriges riksdag och fundera på hur Sverige ska agera i detta läge. Ska det vara förbud av etiska skäl i hela eller delar av Sverige eller ska vi tillåta odlingen?

Jag har sagt det någon gång tidigare eftersom jag tycker att det är så viktigt: Sverige har mycket höga miljö- och djuromsorgskrav. Vi ligger främst i världen i vår jordbruksproduktion och uppfödning av djur. Vi har höga kostnader för jordbruket; skattekostnader och byråkratikostnader. Vi har en hög kostnadsnivå. Det har gjort att en tredjedel av den svenska livsmedelsproduktionen har lagts ned de senaste två decennierna. Läget är inte att produktionen ökar av djuromsorgsvänligt producerade produkter i Sverige. Läget är att vi köper mer och mer produkter producerade utomlands med sämre djuromsorg, GMO och så vidare.

Den ekologiska produktionen i Sverige, som ni alla gillar, står för 5 procent av den totala livsmedelsproduktionen. Det är en nisch – all respekt – men volymen står den vanliga miljövänliga produktionen för.

Den svenska grisproduktionen står och stampar och minskar och har mycket stora lönsamhetsproblem. Om man ska fortsätta att köpa importsoja som inte är förädlad med genteknik blir sojan allt dyrare. Vad händer då med den svenska produktionen? Den minskar. Vi köper fläsk utifrån som är producerat med hjälp av sådan soja. Är det bra för miljön?

Det är den här bilden som jag känner att vi måste ha med. Det hela hänger ihop. Om kommissionens förslag blir verklighet, vilket ministern har sagt att han av principiella skäl känner tvekan inför – även Börje Vestlund hade ett bra inlägg på det temat – får vi en grannliga diskussion att fundera på hur vi ska förhålla oss i Sverige. Det är inte så lätt som att bara säga blankt nej. Det kan göra att vi köper samma grejer genom import och svenska jordbruket minskar. Det tror jag ingen här vill.

Jag vill skicka med denna helhetsbild. Jag vet att jordbruksministern har klart för sig i de allmänna övervägandena vart den kan leda till i nästa led. Den bör vara med när vi diskuterar det första ledet utifrån EU-kommissionens förslag – som kan verka enkelt och upplösande. Men vart tar det vägen? Där är jag orolig.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag vill bara inskräpa att frågan om vart det här tar vägen senare, särskilt från svenskt perspektiv, inte alls är på agendan i dag. Den diskussionen kommer vi garanterat att återkomma till i Sveriges riksdag, men jag avser inte att vi ska ha den i EU-nämnden i dag.

Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Jag ska igen påminna om att det meningsutbyte vi ska ha i kommande vecka grundar sig på två frågor. De frågorna rör explicit handel och inget annat. Några andra frågor eller ställningstaganden har vi inte blivit ombedda att göra till kommande vecka. Vi har inte blivit ombedda att svara på alla de frågor som har varit uppe i den här diskussionen. Då hade vi säkert haft förberedda svar på dessa frågor. Men eftersom de frågorna inte finns på bordet har vi inte förberedda svar vid det här tillfället.

Vad är svaret på frågorna? Mitt svar är att vår allmänna ståndpunkt är att alla länder inom EU vinner på en öppen handel med tredjeland och en fungerande inre marknad. Vi kommer också att säga att det är nödvändigt att belysa alla alternativ för att förbättra tillämpningen av GMO-regelverket. Den meningen kommer jag att nämna beroende på, som nämnden väl känner till, att vi har mängder av icke-beslut därför att grupperingarna blockerar ut varandra. Det är skälet till att jag kommer att säga att vi måste undersöka alla alternativ till hur vi får bort det dödläge som finns i dag om GMO-frågor inom Europeiska unionen.

Anf. 45 CHRISTINA AXELSSON (s):

Det som ska diskuteras på mötet handlar om huruvida man ska tillåta odling av GMO-produkter inom sina territorier. Det är det som ska diskuteras. Det är utifrån det som man ska titta på konsekvenser och så vidare. Det är där vi från oppositionen känner en frustration över att man inte har hunnit se konsekvenserna under dessa månader.

Sedan kan man naturligtvis dra längre växlar. Hur blir det med lönsamhet inom grisproduktion om man inte köper GMO-foder från andra länder? Det är en annan fråga. Det är sådant som ni får återkomma till i den här konstellationen och diskutera. Nu handlar det om huruvida man ska odla sådana grödor inom sina egna territorier eller inte. Det är väl där man känner som konsument, som boende i landet, en frustration över vad som händer och vilka faror vi kommer att utsättas för. Det är inte riktigt

klart att det är helt säkert. Det är därför det finns så mycket känslor i detta. Det måste man också ha respekt för.

Det är bra att man tittar över detta för att se huruvida det är förenligt med frihandel och så vidare. Mitt parti har alltid varit en anhängare av frihandel. Det handlar inte om det, utan man måste se detta i ett vidare perspektiv.

Jag hoppas nu att ministern gör ett klokt inlägg på mötet så att vi har handlingsfrihet även för framtiden när vi har hunnit med att göra analyserna av om huruvida det är klokt eller inte att gå på den ena eller den andra linjen.

Jag kan för egen del bara säga att det känns ganska bekvämt att man ska kunna bestämma själv om man ska odla genmodifierade produkter eller inte. Men jag kan ha förståelse för att det kan vara svårt att ta detta, för då hamnar ju frågan i vårt knä. Det är klart att vi måste analysera det här mer; det kan jag hålla med om.

Anf. 46 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Just frågan om jordbrukets ekonomi är också en aspekt som borde komma in under frågan om ekonomiska bedömningar, det vill säga fråga 1 som kommissionen har ställt till medlemsstaterna. Inte heller där tycker jag att regeringens svar är tillräckligt uttömmande, och det är inte heller den analys man har gjort.

Jag gör en annan bedömning än Staffan Danielsson. Den baseras på det som man ofta glömmer bort i ekvationen, nämligen konsumenternas inställning. Konsumenterna är väldigt tydliga med att de inte vill ha genmodifierade produkter i sina matvaror. Det gör att det svenska jordbruket har tagit tydlig ställning mot genmodifierade organismer och odling av sådana i Sverige.

Jag tycker att man ska titta på exempel från andra länder. Till exempel i Kanada är det, som Staffan Danielsson också sade, mycket av odlingen som sker med genmodifierade organismer. Det gäller exempelvis raps; ungefär 60 procent av odlingen av raps i Kanada sker med genmodifierade organismer. Det har gjort att genom den spridning som sker med vind, insekter och annat är övriga 40 procent så kontaminerade av modifierade gener att detta inte längre kan säljas som GMO-fri gröda. Det gör att de producenter som har valt att inte använda GMO drabbas ekonomiskt väldigt hårt.

Det är precis dessa konsekvenser som vi mycket väl kan få av att tillåta GMO-odling så pass okritiskt som man har gjort i till exempel Kanada och USA. Jag tycker att det är en alldeles för förenklad bedömning att göra det så enkelt för sig som att säga att Sverige skulle förlora ekonomiskt genom att vi säger nej till att använda de grödor som finns i dag.

Jag måste reagera på att jordbruksministern försöker göra detta till en fråga om huruvida vi är för eller emot öppen handel med andra nationer. Det är inte det som frågan handlar om. Precis som Sofia Arkelsten var inne på har vi gjort avsteg från detta av etiska skäl tidigare. Det är ingen här i nämnden som ifrågasätter att vi ska ha en öppen handel med andra nationer. Det är en självklarhet att vi alla tycker att det är bra. Men det är inte skäl till att vi okritiskt ska säga ja till alla nya produkter som kommer ut på marknaden. Det vore att göra både oss själva och svenska konsumenter en otjänst.

Anf. 47 BÖRJE VESTLUND (s):

Med anledning av den svenska ståndpunkten måste jag ta upp vad jordbruksministern ska säga under den första punkten.

Jag har också en kommentar: Jag tycker att detta får ett visst löjets skimmer över sig. När vi pratar om GMO-produkter är det i stor utsträckning spannmål och majs. Det är vad vi har haft att pröva hittills i nämnden. Man måste väl säga att det är lite annorlunda än hund- och kattpäls och sälprodukter. I övrigt finns det en lång rad andra produkter som är förbjudna för internationell handel, till exempel elfenben. Det finns alltid ett sakligt skäl bakom detta. Jag tycker att det på något sätt blir knepigare när man inte pratar om det som är viktigt i sammanhanget. GMO-produkter är trots allt sådant som finns omkring oss hela tiden. Det är en svår etisk fråga.

Jag är nyfiken på vad statsrådet ska säga när det gäller den första frågan – den om vilka ekonomiska effekter detta har för den inre marknaden. Jag inriktar mig alltså på de ekonomiska effekterna.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Nu tror jag att partiernas ståndpunkter har kommit fram liksom vad jordbruksministern avser att göra på måndag, men avslutande kommentarer och eventuella preciseringar från jordbruksministern kan göras nu.

Anf. 49 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Jag påminner igen om att det förslag som vi ska ha ett meningsutbyte om i kommande vecka handlar om huruvida enskilda länder ska kunna förbjuda odling av GMO-grödor som är tillåtna att odla inom Europeiska unionen – ingenting annat.

Det som ska diskuteras är alltså: Om förslaget går igenom – vilka konsekvenser får det för den inre marknaden och för handeln med tredje-land? Det är dessa saker som ska diskuteras, och ingenting annat.

För att avsluta debatten vill jag säga: Ja, jag kommer att göra ett klokt inlägg under kommande vecka!

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag ska försöka sammanfatta. Vi har dels fått skriftligt underlag, dels hört jordbruksministern komplettera muntligen hur han avser att föra förhandlingarna på måndag. Vi kommer att återkomma till frågan i skarpare form sedan, men i detta skede finner jag att det finns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar och noterar avvikande mening från Miljöpartiet.

Vi går vidare till punkt 5, Rapport från högnivåexpertgruppen för mjölk. Den är välbekant i nämnden. Man kan naturligtvis ha en lång diskussion också om denna punkt om man vill. Låt mig bara säga att vi har diskuterat mjölk förut vid ett antal tillfällen. Högnivågruppens rapport behandlades senast i nämnden den 2 juli, då som information.

Det vi nu har att ta ställning till är agerandet i förhållande till förslaget till slutsatser.

Anf. 51 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Låt mig först konstatera att vi fortfarande inte har fått en slutlig version av förslag till eventuella slutsatser. Det förslag till slutsatser som ändå finns som grund här är en fortsättning på det arbete som utfördes inom högnivågruppen för mjölk i våras.

Tillsammans med antagandet av slutsatserna kommer kommissionen även att presentera sin kvartalsrapport om situationen på mjölkmarknaden. Det ska bli intressant att höra vad kommissionen har att säga i detta sammanhang.

Vi vet alla att mjölk är en viktig produktionsgren i Sverige. Jag har därför lämnat flera konstruktiva förslag till förändringar av slutsatserna, men dessa har tyvärr inte beaktats än så länge. Det gäller framför allt ordförandeskapets formulering som öppnar för nya marknadsinstrument samt att nuvarande instrument ska behållas. Jag är därför inte beredd att acceptera eventuella rådsslutsatser som kan komma upp på kommande möte.

Anf. 52 CHRISTINA AXELSSON (s):

Det är omöjligt att ha en åsikt när man inte har sett rådsslutsatserna. Det hoppas jag att nämnden har förståelse för. Vi måste ju också se de skarpa förslagen.

Jag har en fråga. I det utdrag ur pressmeddelandet som vi har fått – jag tror det kom med kanslikommentarerna – står det att i fråga om ursprungsmärkning ställde sig flera ministrar bakom denna typ av åtgärder och åberopade konsumentintresset av att ursprungsmärka produkter och så vidare. Det pratades också om det som var uppe vid förra rådet; några medlemsstater välkomnar förslag om inkomstförsäkringar för de bönder som sysslar med detta.

Är det sådant som finns med i rådsslutsatserna? Hur kommer ministern att ställa sig till det?

Anf. 53 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Även om det inte finns några färdiga rådsslutsatser i detta läge tror jag att man kan se högnivågruppens slutsatser som någon form av en linje.

Jag hade förmånen att vara i Bryssel den 19 och 20 juli då det handlade om den framtida jordbrukspolitiken generellt sett. Jag kan säga att det som det resoneras om i detta ligger väl i linje med vad bidragsivrarna vill. Man vill ha nya instrument, man var inne på en tredje pelare och Gud vet vad det finns för idéer bland den europeiska jordbrukspolitikens företrädare!

Jag kan konstatera att det underlag som vi har nu och som kommer från högnivågruppen ändå har processats med svensk medverkan. Där har man slipat av ett antal punkter – jag tror att det är sex stycken – där vi har gjort det hela bättre, även om det inte är bra. Därför är det välkommet att höra jordbruksministerns tydliga linje här om att vi inte bör ställa oss bakom det här i detta läge.

Jag tror att vi måste vara pragmatiska när det hela kommer tillbaka nästa gång i så måtto att vi ska kunna ha inflytande på hur det kommer att utformas. Faktum är att om vi säger nej i den politiska situationen som den ser ut får vi inget inflytande alls i det kommande arbetet.

Jag vill därför redan nu flagga för att det är viktigt att vi är tydliga på denna punkt. Om jag inte är felunderrättad har både England och Danmark sagt att de åtminstone har ambitionen att rösta nej. Jag utgår från att det förs förhandlingar mellan Sverige och dessa länder i förväg så att vi kan vara tillsammans och att vi gör gemensam sak i att rösta nej i detta läge. Sedan gäller som sagt konstruktivitet för framtiden.

Anf. 54 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Min fråga anknyter till Bengt-Anders Johanssons fråga. Den handlar om huruvida man kan ha en andrahandsståndpunkt om den första inte går igenom, så att säga. Man bör försöka göra stödet – om det nu går igenom – så bra som möjligt. Vi har tidigare haft en linje i svensk jordbrukspolitik där EU-stödet så mycket som möjligt ska gå till att stödja miljöinsatser och den del av jordbruket som ger positiva miljöeffekter. Man ska inte stödja det som ger negativa miljöeffekter.

Denna ingång kan man ha även när det gäller mjölkstödet eftersom det finns många olika typer av mjölkproduktion som också har olika miljöpåverkan. Det vore intressant att höra hur jordbruksministern ser på möjligheten att föra in en miljöaspekt i stödet.

Anf. 55 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Grunderna till att vi är tveksamma, avvaktande eller rent av avståndstagande till de slutsatser som så här långt har diskuterats är egentligen två.

Det första skälet är att en stor grupp vill införa nya marknadsinstrument, vilket vi från svensk sida starkt har motsatt oss i olika och alla sammanhang. Vi har i stället sagt att vi vill fasa ned de exportbidrag som vi har i dag, för att ta ett exempel, eftersom de stör den fria handeln.

Det andra skälet är ett principiellt skäl, nämligen om vi i några sektorer ska föregå den genomgripande översynen av den gemensamma jordbrukspolitiken, vilken vi är utlovade ett första utkast av från kommissionen redan i november. Ska vi föregå denna stora översyn genom att göra sådana här delställningstaganden? Jag och vi tycker att det är fel, för då har man bundit upp sig i ett antal lådor och fack inför den stora, genomgripande översynen.

Det är egentligen skälet till att vi i och för sig skulle kunna få ett förslag som gick oss till mötes, Per Bolund. Nu tror jag inte att vi får det, för jag skulle gissa att 22 medlemsstater skulle ta till stora ord och säga: Vi går aldrig med på detta! Jag vet inte, men teoretiskt skulle man kunna lägga fram ett förslag som går oss 100 procent till mötes.

Min fundering kvarstår: Ska vi binda upp oss i en del av alla de delar som finns i den gemensamma jordbrukspolitiken?

Jag tycker att man ska behandla saker och ting i ett sammanhang, speciellt med tanke på att vi som sagt är utlovade ett förslag under november månad. Det är bara ett par månader dit. Rimligen borde vi kunna lösa ut också denna box i det sammanhanget.

Anf. 56 CHRISTINA AXELSSON (s):

Ministern svarade inte på mina frågor rörande ursprungsmärkningen och inkomstförsäkringen. Jag kan annars dela ministrarnas åsikt att detta måste vara *en* del i hela jordbrukspolitiken.

Anf. 57 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Det är principiella saker jag kommer att besvara framställd fråga med.

Vad gäller inkomstgaranti och så vidare har vi i olika sammanhang framfört att gårdsstödet i sig är en inkomstgaranti. Oaktat gröda som går att skörda eller inte utgår gårdsstöd. Det andra vi har framfört i den delen är att det finns marknadsinstrument för att som företagare skydda sig också inom denna sektor. Vi tycker alltså inte att man bör införa några särskilda garantier för någon sektor eller på något sätt eftersom vi än så länge har grundsystemet med gårdsstöd.

Vad gäller märkning ser jag när det gäller en produkt som mjölk oerhörda problem med att kontrollera äktheten i ett påstående. Det är nämligen inte lätt att klistra lappar på mjölk. Mjölk används inte heller bara för konsumtion utan framför allt för produkter som ost, smör och liknande. Att härleda detta till ett ursprung i något land eller del av ett land ser jag som synnerligen komplicerat – om det ens går.

Detta är ett av skälen till vår inställning. Vi säger till producenterna att de gärna får märka – det finns en stor efterfrågan på upplysning om hur och var en vara är producerad. Men låt oss slippa lagstiftning på området, för med detta följer en kontrollapparat som blir hur dyr och komplicerad som helst. Dessutom måste vi ha ett regelverk som straffsanktionerar den som inte följer detta eller rent av fuskar, och det blir också ett svårkontrollerat system.

Speciella svårigheter ser jag faktiskt för produkter som mjölk, eftersom den är väldigt svår att stämpla eller märka på ett sådant sätt att lappen sitter kvar.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 6 som handlar om utdelning av livsmedel till de sämst ställda i gemenskapen och här har det tidigare funnits stöd för regeringens ståndpunkt. Den 28 november 2008 fanns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar. Det tål att poängteras att regeringen då också var kritisk till att kalla just fransmän och spanjorer särskilt fattiga. Nu förväntas en föredragning av kommissionen, vilket innebär att detta är en informationsfråga.

Anf. 59 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Det belgiska ordförandeskapet har tagit initiativ till att återuppta diskussionen om den framtida utformningen av programmet för livsmedelshjälp. Programmet diskuterades som sagt flitigt på rådsnivå under hösten 2008. Det förslag som fanns i jordbruksrådet i november 2008 blockerades dock av en minoritet bestående av Storbritannien, Tyskland, Nederländerna, Danmark, Sverige och Tjeckien. Det gjordes delvis på grund av ifrågasättandet av den rättsliga grunden för förslaget. Rådets rättstjänst avfärdade också i ett yttrande den rättsliga grunden för förslaget eftersom förslaget inte hade en koppling till jordbrukspolitikens mål.

Kommissionen har nu presenterat ett reviderat förslag till en ny stödordning för livsmedelshjälp. Det belgiska ordförandeskapet kommer således att testa styrkan i den blockerande minoritet som för närvarande

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen och går vidare till punkt 7 om förslag till förordning om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för unionens yttersta randområden. I just denna form är frågan ny. Det är föredragning och diskussion, men vi betraktar detta som en informationspunkt.

Anf. 61 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Kommissionen kommer att presentera en rapport om effekterna av de åtgärder som tillämpas i de yttersta randområdena, det som allmänt kallas för POSEI. Eventuellt kommer kommissionen även att presentera förslag till ändringar i rådsförordningen som reglerar detta. Vi har ännu inte sett några dokument i sammanhanget.

Anf. 62 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag har bara en nyfiken fråga: Betyder detta att delar av Sverige också kommer att finnas med i rapporten? Vi är väl ett randområde i EU.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Nu tänker säkert Christina Axelsson, liksom jag, bland annat på glesbygden i Stockholms län. Jag vet dock inte om det ingår i detta skede i frågan eller om regeringen har någon uppfattning i den delen. Jag antar att stora delar av Norrbotten också borde kunna ingå i detta, men jag tror inte att vi kan vara så detaljerade i dag.

Anf. 64 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Med hjälp av de värderade tjänstemän som sitter här vid sidan om mig kan jag konstatera att svaret är nej – Sverige räknas inte som ett yttre randområde i detta sammanhang.

Anf. 65 PER BOLUND (mp):

Jag har bara ett kort medskick. Det är viktigt att man inte låter sociala hänsyn, i det här fallet till randområden i EU, göra att man tillåter och stöder odling av grödor vi kanske inte tycker är lämpliga att det finns stöd till. Jag tänker framför allt på tobaksodling, som tidigare har förekommit i randområden. Jag tycker att det är en viktig princip att hålla på: Vi ska inte odla sådant som vi vet är skadligt för medborgarnas hälsa.

Anf. 66 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Jag instämmer i inlägget.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen i punkt 7.

Vi går vidare till punkt 8, Övriga frågor. På vår agenda finns makrillfiske upptaget. Vad man än tycker om makrillen är det för vår del en informationspunkt, även om man kan ha åsikter. Det hade vi senast, i

december 2009, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande mening från Miljöpartiet.

Det har enligt mina noteringar tillkommit ytterligare fyra övriga frågor. Ungern vill diskutera statligt stöd, Italien tomatmärkning, Polen spannmål och Lettland BSE-test av djur. Därtill förväntas fiskeministerna vid en lunch diskutera frågan om finansiering av djurhälsopolitiken.

Vill jordbruksministern säga något om någon av de övriga frågorna?

Anf. 68 ESKIL ERLANDSSON (c):

Vi har fått ytterligare en övrig fråga, och den gäller spannmålsmarknaden i Grekland.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Och den är inte identisk med den polska begäran att diskutera spannmål?

Anf. 70 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Nej, den är inte identisk, men den är närbesläktad.

Vad gäller de övriga frågorna är jag beredd att svara på ledamöternas frågor.

Anf. 71 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag har en fråga angående tomatkoncentrat, som man vill ursprungsmärka. Ministern sade tidigare att mjölk var väldigt svårt att ursprungsmärka eftersom det är svårt att se varifrån mjölken kommer. Jag kan ha respekt för det. Det måste dock vara ganska enkelt att se om tomatkoncentrat kommer från Kina eller från något annat land. Det kan inte vara lika svårt. Jag undrar alltså ödmjukt hur Sverige ställer sig där, förutom att man säger att det ska ske på frivillig basis. Det fungerar ju inte riktigt med frivillig basis, och det är därför jag undrar.

Anf. 72 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Det blir nästan en måltid här, för nu tar jag upp makrillen. Jag är förvånad över att Islands och Färöarnas ambitioner och inriktning är att komma överens om så höga kvoter, och min fråga är: Vad finns det för möjligheter till faktiska påtryckningar? Det är mycket viktigt att Sverige tar fiskens parti i detta sammanhang och ser till att det inte rovfiskas på makrillbestånden. Jag vet att den diplomatiska delen är att man uttalar motvilja och så vidare, men finns det i de kommande fiskeförhandlingarna något skarpt medel man skulle kunna använda?

Anf. 73 PER BOLUND (mp):

Min fråga gäller också makrillfisket. Jag tycker att regeringens ståndpunkt är lite otydlig; jag skulle önska lite mer tydlighet i denna fråga. Man skriver dels att det är viktigt att parterna snabbt når en överenskommelse i makrillfrågan – det kan jag hålla med om – och dels att det är viktigt med en ansvarsfull hållning så att ett hållbart fiske kan uppnås. Det kan jag också hålla med om. Risker är dock att dessa två ståndpunkter lite grann står i konflikt med varandra. Det är lättare att komma över-

ens med dessa medlemsstater om man inte har höga ambitioner till exempel när det gäller att forskarnas rekommendationer ska följas.

Från vår sida anser vi att det är viktigt att man håller fast vid det som regeringen tidigare sagt, nämligen att det är forskarnas rekommendationer som ska gälla. Man ska inte gå utöver dem i syfte att åstadkomma ett snabbt avtal, utan det är bättre att hålla fast vid den ståndpunkten just för att det ska bli ett hållbart fiske som inte tar ut för mycket fisk vilket gör att bestånden hotas.

Det vore intressant att höra ett förtydligande från regeringens sida.

Anf. 74 BÖRJE VESTLUND (s):

Egentligen vet jag inte riktigt om det är jordbruksministern som ska svara på min fråga, utan det kanske är finansministern eller till och med statsministern. Det gäller tillfälliga stöd.

Vi har en begäran från Ungern, men det börjar bli väldigt tätt förekommande att man ska förlänga och förbättra. Jag förstår länder som har stora ekonomiska problem, men vi hade någon fråga i samband med Europeiska rådet: Vad gör vi med de människor som har hamnat i den situation som Grekland med flera länder uppenbarligen hamnat i?

Min fråga är om man har haft någon djupare diskussion om detta i regeringen. Jag delar helt och hållet den svenska ståndpunkten, så det är mer en nyfiken fråga i sammanhanget.

Anf. 75 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Vad beträffar tomater och märkning är det värt att notera – och det framgår av handlingarna – att begäran gäller märkning av produkter som kommer från tredjeland. Begäran som finns från Italiens sida gäller märkning av produkter och tomatkoncentrat som kommer från tredjeland, alltså inte om de kommer ifrån Italien, Spanien eller rent av Sverige.

Här kommer parallellen till mjölk. Begäran går nämligen ut på att man ska märka på produktnivå. Det innebär att pizzan ska märkas med vilket tredjeland tomatkoncentratet eventuellt kommer ifrån. Det är där jag säger: Låt oss slippa lagstiftning och en kontrollapparat på den nivån att vi ska kunna härleda var koncentratet på den pizza vi köper kommer ifrån. Jag ser en stor kontrollapparat och ett stort lagstiftningskomplex framför mig om vi ska införa detta.

Dessutom kan jag tillägga att jag ser tveksamheter kring att det i så fall bara skulle omfatta tredjeland. Det är väl för mig som konsument lika viktigt att veta om det koncentrat som ibland finns på en pizza kommer från Sverige, Spanien eller Italien, om det är det jag är ute efter.

Vi säger därför att man ska få göra detta om man så vill – på frivillig basis. Är det någon som vill framhäva att man har en särskilt god tomat som är odlad någonstans är det fullt tillåtet att tala om var den är odlad. Det är alltså tillåtet att upplysa konsumenten som köper den pizza på vilken tomaten använts om detta, om man så vill.

Makrillen är stor som fråga. Syftet från kommissionen är att informera om det svåra läge som föreligger inför höstens kuststatsförhandlingar om makrillfrågan. Kommissionen kommer att ställa ett antal frågor till ministrarna för att få vägledning i de här förhandlingarna.

Makrillen är ett gemensamt bestånd i Nordostatlant som har fått en besvärlig utveckling, eftersom det tidigare kuststatsavtalet mellan EU,

2009/10:53
24 september

Norge och Färöarna löstes upp under förra året. Från att ha varit en art med god beståndsutveckling och förvaltning under det tidigare kuststatsavtalet finns det i nuläget ingen internationell förvaltning av och för makrillen.

Komplicationerna började med att Island satte upp en hög unilateral kvot, 130 000 ton, jämfört med tidigare 4 000 ton. Det gjorde man för tre år sedan med argumentet att makrillen flyttat till isländsk zon. Detta ledde i sin tur till att Färöarna också krävde en högre andel av beståndet och drog sig ur kuststatsavtalet.

Nu har förhandlingsläget ytterligare komplicerats eftersom också Färöarna satt upp en hög unilateral kvot, 85 000 ton, från tidigare 20 000 ton, som tillsammans med den isländska kvoten motsvarar ca 40 procent av den referensnivå som ligger inom ramen för den biologiska rådgivningen.

EU och Norge har valt att behålla sina tidigare andelar som för närvarande utgör 96 procent av beståndet. Om man lägger till de isländska och färöiska kvoterna blir resultatet att kvoterna nu överstiger den hållbara nivån för fisket.

Flera medlemsstater har krävt att kommissionen ska vara tuffare mot Island och Färöarna i form av sanktioner eller att man driver frågan hårdare i medlemskapsförhandlingarna med Island. Det här har också fått stor uppmärksamhet, vilket är att notera, i isländska medier. Men eftersom det inte längre finns något kuststatsavtal om makrillen menar kommissionen att detta är ett politiskt problem som handlar om en dragkamp om andelar av beståndet. En sådan konflikt kan alltså svårligen lösas med hjälp av sanktioner eller rättsliga åtgärder.

Regeringen delar förstås andra medlemsländers oro inför den här situationen. Nuvarande situation med ett avtalslöst tillstånd kan få allvarliga konsekvenser för beståndet. Vi kommer därför att göra allt för att stödja kommissionen i de här svåra förhandlingarna, så att en lösning mellan parterna ska finnas på plats så fort som möjligt och att lösningen avspeglar en ansvarsfull hållning från alla parter sida, så att ett hållbart fiske kan uppnås.

Vi tror också att en fortsatt stark allians mellan EU och Norge kommer att vara viktig för att vi ska nå ett gynnsamt resultat i de här svåra och komplicerade förhandlingarna.

Anf. 76 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Detta är en oerhört komplicerad fråga i och med att Norge inte är med i EU. Och skälet till att Norge inte ville gå med i EU var väl att man ville känna en frihet och inte vara bunden av EU:s regler när det gäller fiske. Vad får Norge ut av en sådan här allians som man arbetar med för att, så att säga, lösa frågan? Jag vill höra lite mer konkret vad man kan erbjuda Norge mot att släppa de här fiskefrågorna.

Anf. 77 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Jag har bara en följdfråga när det gäller jordbruksministerns inlägg. Finns det någon ambition att, så att säga, idka starkare politisk påtryckning? För regelverket är tydligen inte framkomligt, utan då handlar det om medlemskapsförhandlingar etcetera, att på något sätt vara tydlig mot de här länderna.

Fru ordförande! Jag börjar med fisket. Det är att konstatera att Norge och EU har väldigt många bestånd tillsammans. Från svensk sida brukar vi ofta ta hjälp av Norge beroende på att Norge, enligt vår uppfattning, har en inställning till att bedriva fiske på ett hållbart sätt som vi kanske inte alltid märker i andra delar av Europeiska unionen. Det är alltså en bra samarbetspartner i det här sammanhanget både för EU och speciellt för Sverige.

Vi har sedan gammalt upparbetade kanaler och diskussioner med Norge. Jag tror att Norge kan vara en av nyckelspelarna när det gäller att komma fram på ett ansvarsfullt och klokt sätt i dessa mycket komplicerade förhandlingar, också av det skälet att Norge och Island har en månghundraårig tradition av att hjälpa och stödja varandra och kan diskutera med varandra. Jag tror alltså att Norge kan vara en av lösningarna när det gäller att komma framåt.

I egenskap av fiskeminister kommer jag att göra vad jag kan för att vi ska kunna lösa frågan utifrån alla de aspekter som finns på ett hållbart fiske. Men det handlar också om att vi ska försöka hålla denna fråga utanför de anslutningsförhandlingar som Island har, för jag tror att det vore olyckligt om man använde den här frågan som ett sätt att exkludera Island, som har ansökt om medlemskap.

Jag tror faktiskt att ju förr vi kan komma fram i den här frågan desto bättre blir det. Vi måste ju sätta kvoter inför det kommande fiskeåret, och jag tycker då inte att de anslutningsförhandlingar som är i gång skulle påverkas av det här. Det är också ett skäl för mig att säga: Låt oss hjälpas åt att driva fram detta, så att vi kommer fram till att det blir ett ansvarsfullt fiske! För det är också mitt mål.

När det gäller Ungern och de tillfälliga stöden är det bara att konstatera och hålla med Börje Vestlund om att vi frekvent har den typen av förfrågningar.

Den allmänna inställningen från svensk sida är, som nämnden mycket väl känner till, avvaktande. Ibland finns det skäl, och då har vi någon gång sagt ja. Men av princip säger vi nej. Vi måste hålla igen i det här sammanhanget, apropå att vi vill bygga en union och apropå att vi vill ha fri handel och fri rörlighet för människor och liknande saker.

Nu har Ungern bett kommissionen att förlänga tillämpningstiden och det man nu försöker göra är att få politiskt stöd från andra för att påverka kommissionen. Vi ska vara medvetna om att det är kommissionen som har beslutsfattandet i sin hand, men man vill alltså ha stöd från alla, helst, för att kunna påverka kommissionen, som sagt. Men låt mig upprepa: Detta är alltså ingen beslutspunkt, och Sverige kommer inte att delta i arbetet med att hjälpa Ungern att påverka kommissionen.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Därmed är vi klara med jordbruksministern om det inte är något annat han vill ta upp med oss. Finner inte så.

Är det någon som har frågor om jordbruksrelaterade A-punkter? Nej.

Då tackar vi jordbruksministern med medarbetare för i dag.

Innehållsförteckning

1 § Jordbruk och fiske.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	1
Anf. 3 CHRISTINA AXELSSON (s)	1
Anf. 4 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 6 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM	2
Anf. 7 BÖRJE VESTLUND (s)	2
Anf. 8 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM	2
Anf. 9 BÖRJE VESTLUND (s)	2
Anf. 10 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM	2
Anf. 11 CHRISTINA AXELSSON (s)	3
Anf. 12 Statssekreterare MAGNUS KINDBOM	3
Anf. 13 CHRISTINA AXELSSON (s)	3
Anf. 14 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	3
Anf. 15 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	3
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	4
Anf. 18 PER BOLUND (mp).....	4
Anf. 19 CHRISTINA AXELSSON (s)	4
Anf. 20 BÖRJE VESTLUND (s)	5
Anf. 21 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	5
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 23 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	6
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 25 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	7
Anf. 26 STAFFAN DANIELSSON (c)	7
Anf. 27 CHRISTINA AXELSSON (s)	8
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 29 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	8
Anf. 30 Departementssekreterare ANDERS WANNBERG.....	9
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 32 Departementssekreterare ANDERS WANNBERG.....	10
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 34 BÖRJE VESTLUND (s)	10
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 36 PER BOLUND (mp).....	11
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 38 PER BOLUND (mp).....	13
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 40 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	13
Anf. 41 SOFIA ARKELSTEN (m)	14
Anf. 42 STAFFAN DANIELSSON (c)	14
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	15
Anf. 45 CHRISTINA AXELSSON (s)	15
Anf. 46 PER BOLUND (mp).....	16

Anf. 47	BÖRJE VESTLUND (s)	17	2009/10:53
Anf. 48	ORDFÖRANDEN	17	24 september
Anf. 49	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	17	
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	17	
Anf. 51	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	18	
Anf. 52	CHRISTINA AXELSSON (s)	18	
Anf. 53	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	18	
Anf. 54	PER BOLUND (mp)	19	
Anf. 55	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	19	
Anf. 56	CHRISTINA AXELSSON (s)	19	
Anf. 57	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	20	
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	20	
Anf. 59	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	20	
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	21	
Anf. 61	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	21	
Anf. 62	CHRISTINA AXELSSON (s)	21	
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	21	
Anf. 64	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	21	
Anf. 65	PER BOLUND (mp)	21	
Anf. 66	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	21	
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	21	
Anf. 68	ESKIL ERLANDSSON (c)	22	
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	22	
Anf. 70	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	22	
Anf. 71	CHRISTINA AXELSSON (s)	22	
Anf. 72	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	22	
Anf. 73	PER BOLUND (mp)	22	
Anf. 74	BÖRJE VESTLUND (s)	23	
Anf. 75	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	23	
Anf. 76	HELENA BARGHOLTZ (fp)	24	
Anf. 77	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	24	
Anf. 78	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	25	
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	25	